

EXTRAS-RAPORT

privind cooperarea Autorității Electorale Permanente (AEP) cu
Asociația Mondială a Organismelor Electorale (A-WEB) în domeniul electoral
la Programul dedicat consolidării capacității de management electoral intitulat – *Creșterea
participării grupurilor marginalizate la procesele electorale, 22 iunie - 01 iulie 2022*

Ca urmare a discuțiilor de extindere a cooperării între AEP și A-WEB, inițiate de reprezentantul permanent al AEP la A-WEB, Autoritatea a fost invitată să acorde asistență electorală și să partajeze experiența precum și cele mai bune practici privind participarea grupurilor marginalizate la procesele electorale din România prin intermediul Programului de consolidare a capacității de management electoral (CBP) intitulat - *Creșterea participării grupurilor marginalizate la procesele electorale* (orig. *Increasing the participation of marginalized groups in electoral processes*), în perioada 22 iunie - 01 iulie a.c.

Programul de consolidare a capacității de management electoral (CBP) gestionat de A-WEB se desfășoară ca parte a Programului Internațional de Dezvoltare susținut de guvernul Republicii Coreea și își propune să ajute oficialii electorali ai țărilor membre A-WEB să-și dezvolte capacitatea profesională și explorează modalități de abordare a provocărilor cu care se confruntă organismele de gestionare a alegerilor. Programul servește, de asemenea ca forum pentru schimbul de cunoștințe și expertiză în managementul alegerilor.

Obiectivele vizate de A-WEB pentru acest modul de asistență electorală sunt următoarele:

-identificarea provocărilor cu care se confruntă grupurile marginalizate în participarea lor la procesele electorale;

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

-identificarea domeniilor cu vulnerabilități și a soluțiilor adoptate privind creșterea participării grupurilor marginalizate la procesele electorale;

-partajarea lecțiilor învățate și a bunelor practici care pot fi implementate de organismele de management electoral (EMB) în toate etapele ciclului electoral pentru promovarea participării grupurilor marginalizate la procesele electorale;

-discutarea strategiilor pe care administrațiile de management electoral și alte părți interesate le pot adopta pentru a crește participarea grupurilor marginalizate la alegeri.

Activitatea de asistență electorală s-a desfășurat în limba spaniolă, prin intermediul platformei online ZOOM, și a avut ca grup țintă oficiali electorali și experți în domeniul alegerilor din țările membre A-WEB din America Latină (Bolivia, Brazilia, Republica Dominicană, Guatemala, Paraguay, Peru), și a presupus explorarea modalităților teoretice și a soluțiilor practice privind încurajarea tuturor membrilor societății să devină participanți activi la procesele electorale în țările vizate.

Cu ocazia discuțiilor au fost prezentate Strategia și programele AEP legate de grupurile marginalizate. Strategia AEP pentru creșterea participării grupurilor marginalizate la procesele electorale se bazează pe principii precum: accesibilitatea, cooperarea, responsabilizarea, implicarea, transparență, adoptarea de metode alternative și eficiente de diseminare pentru informarea/educarea alegătorilor aparținând grupurilor marginalizate, disponibilitatea organizațională de a acționa/adapta rapid și adecvat la situațiile apărute, consolidarea continuă a capacității administrative. Obiectivele Strategiei vizează sprijinirea grupurilor marginalizate respectiv acoperirea nevoilor electorale, respectarea drepturilor electorale, caracterul incluziv al societății democratice și promovarea democrației incluzive.

Identificarea factorilor posibili care limitează incluziunea (restricții de natură juridică ori excluderi/limitări care decurg din factori socio-culturali, cum ar fi neajunsurile bugetare, administrative și operaționale) reprezintă punctul de pornire în definirea și implementarea soluțiilor necesare. Eliminarea barierelor și creșterea accesibilității fizice a secțiilor de votare și a materialelor electorale destinate alegătorilor (materiale educaționale și promoționale în formate accesibile) se face prin: utilizarea unui limbaj simplu accesibil, buletine de vot

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

accesibile, hărți online și offline accesibile ale secțiilor de votare accesibile pentru fiecare tip de dizabilitate, site-uri web accesibile (ale partidelor și actorilor politici, ale autorităților), accesul la mijloace alternative de vot (votul cu urna mobilă, votul prin corespondență, votarea asistată).

Pentru AEP, alegeri incluzive înseamnă și implicarea grupurilor marginalizate în procesele electorale. România a creat, în cadrul sistemului constituțional, condițiile necesare și cadrul legal pentru participarea efectivă a persoanelor aparținând grupurilor marginalizate la procesele decizionale. Participarea grupurilor marginalizate la alegeri contribuie la consolidarea statului de drept și a democrației și reprezintă o condiție esențială pentru participarea activă la viața publică, socială și economică.

Programele de incluziune/informare pentru grupurile marginalizate vizează etapele de cercetare, documentare și implementare privind: legislația electorală, accesibilitatea informațiilor pentru alegători (grupuri marginalizate), participarea grupurilor marginalizate la procesul electoral, accesibilitatea fizică a secțiilor de votare, colaborarea cu organizații ale grupurilor marginalizate, colectarea de statistici pentru îmbunătățirea proceselor.

Campaniile de informare, conștientizare și educare a alegătorilor le oferă acestora din urmă cunoștințele, competențele și valorile necesare pentru a participa activ la procesele electorale. Pentru aceasta, adaptarea metodelor de informare și a mesajelor de informare pentru categorii speciale de alegători devine obligatorie: minorități etnice (accesibilitate, traduceri), femei (avantaje participative), tineri (instrumente moderne și accesibile de diseminare a informațiilor: social media), seniori (facilitare administrativă și participativă), persoane cu dizabilități (facilitarea accesului fizic și a participării la informare).

Metodele alternative de diseminare utilizate vizează: adaptarea mesajelor de informare pentru categorii speciale de alegători, cooperarea cu posturile publice de radio și televiziune în limba română și în limbile minorităților pentru realizarea și difuzarea de produse informative, invitarea organizațiilor societății civile să contribuie la diseminarea produselor de informare a alegătorilor, invitarea asociațiilor interesate să contribuie la difuzarea produsele de informare destinate alegătorilor;

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Măsuri pentru creșterea participării minorităților etnice: cadrul legal creat pentru implicarea minorităților în procesele electorale (loc rezervat în Camera Deputaților), campaniile de informare și conștientizare a alegătorilor desfășurate de AEP reprezintă un pas important pentru creșterea prezenței la vot, precum și a interesului și nivelului de participare a alegătorilor minoritari. Campaniile de informare au constat în materiale informative (audio/video) traduse în limba principală a comunității minoritare (maghiară), cum ar fi: legislație electorală, broșuri, ghiduri electorale. În timpul campaniilor de informare a alegătorilor, AEP a produs audio/videoclipuri informative dedicate. Toate audio/videoclipurile au fost promovate în mass media publică centrală/locală cu sprijinul Consiliului Național al Audiovizualului din România.

Măsuri în favoarea participării femeilor: adoptarea cotelor de gen pentru listele electorale și cotă minimă de reprezentare a femeilor, partidele politice primesc subvenția de la bugetul de stat majorată proporțional cu numărul de mandate obținute în alegeri de către femei (Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale).

Măsuri pentru creșterea accesibilității tinerilor: crearea unui website dedicat, programe specializate, instrumente de diseminare și mijloace de comunicare pentru tineri (social media, școli, universități). AEP a încheiat un acord de parteneriat cu Uniunea Studenților din România, al cărui scop a fost, printre altele, acela de a sprijini eforturile APE de promovare și diseminare a materialelor informative privind participarea la alegeri (Uniunea Studenților din România este cea mai mare federație studențească din România, reunind organizații din 13 centre universitare). De asemenea, AEP a încheiat un acord de parteneriat cu Liga Studenților Români din Străinătate (LSRS), care a vizat, printre altele, susținerea eforturilor APE de promovare și diseminare a materialelor informative privind votul prin corespondență în rândul comunităților de români din străinătate.

Măsuri și suport accesibilitate pentru participarea seniorilor: programe specializate, instrumente de diseminare și mijloace de comunicare adresate persoanelor vârstnice și asociațiilor de persoane vârstnice (spoturi audio-radio cu informații electorale distribuite în

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

cadrul emisiunilor sociale, utilitare și informative ale Televiziunii Române și Radio România), informații și asistență prin intermediul call center dedicat în perioada alegerilor.

Măsuri pentru creșterea accesului persoanelor cu dizabilități: la propunerea AEP au fost adoptate modificările legislative prevăzute de Strategia națională aferentă protecției drepturilor acestor persoane; Ca urmare a unei colaborări continue între AEP și Asociația Națională a Surzilor din România (ANSR), în baza unui acord de parteneriat, au fost produse și diseminate videoclipuri informative dublate în limbajul semnelor, ca parte a campaniilor de informare a alegătorilor; Autoritatea, în colaborare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu dizabilități, produce și distribuie materiale de comunicare care prezintă procesul electoral în formate accesibile pentru persoanele cu dizabilități. Accesibilitatea site-ului AEP România pentru citirea sau audierea informațiilor persoanele cu capacități vizuale sau auditive reduse, utilizarea unui modul atașat la site-ul roaep.ro adaptat de inginerii IT ai Departamentului informatizarea proceselor electorale AEP. Autoritatea și Asociația Națională a Surzilor din România colaborează îndeaproape pentru a disemina eficient informațiile electorale către alegătorii cu deficiențe auditive.

AEP a adoptat Planul de acțiune 2022 privind drepturile electorale ale persoanelor cu dizabilități, Planul de acțiune al AEP pentru implementarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități "O Românie dreaptă" 2022-2027. Acest plan are mai multe componente.

Legislație: Susținerea Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD) în vederea modificării sau abrogării legislației în domeniul participării publice care restricționează capacitatea juridică pe baza dizabilității; Îmbunătățirea legislației privind accesibilitatea buletinelor de vot și/sau a procedurilor electorale; Modificarea legislației privind finanțarea campaniilor electorale pentru ca lista cheltuielilor electorale admisibile să includă: cheltuieli legate de nevoile specifice care decurg din dizabilități, cum ar fi un interpret în limbajul semnelor, un asistent personal și/sau anumite tehnologii de acces și dispozitive de asistență; cheltuieli legate de producerea și distribuirea de materiale de campanie electorală în formate accesibile persoanelor cu dizabilități; Modificarea procentului

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

de voturi valabil exprimate necesar pentru rambursarea cheltuielilor electorale să fie redus de la 3% la 1% pentru cheltuieli expres prevăzute (Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale).

Participare: Cuantificarea procentului persoanelor cu dizabilități care își exercită dreptul de vot pentru îmbunătățirea proceselor și creșterea participării la vot.

Informare: Desfășurarea de campanii de informare a persoanelor cu dizabilități cu privire la participarea la alegeri și referendumuri, în cooperare cu organizațiile reprezentative ale persoanelor cu dizabilități.

Acces fizic/logistică: Definitivarea hărții secțiilor de votare accesibile pentru persoanele cu dizabilități; Elaborarea și implementarea unei hărți online a secțiilor de votare accesibile pentru persoanele cu dizabilități; Actualizarea periodică a hărții online a secțiilor de votare accesibile pentru persoanele cu dizabilități; Îmbunătățirea distribuției secțiilor de votare prin asigurarea accesului la vot pentru persoanele cu dizabilități; Acordarea de asistență tehnică specializată autorităților administrației publice locale în vederea îmbunătățirii logisticii electorale a secțiilor de votare pentru a facilita accesul la vot al persoanelor cu dizabilități; Acces la fonduri externe specifice nerambursabile pentru realizarea unui studiu comparativ privind practicile și instrumentele tehnice utilizate de alte țări pentru votul persoanelor cu dizabilități; Elaborarea unui studiu comparativ privind practicile și instrumentele tehnice utilizate de alte țări pentru votul persoanelor cu dizabilități.

Asistență: formate accesibile pentru depunerea de plângeri, reclamații sau petiții privind exercitarea dreptului de vot de către persoanele cu dizabilități.

Cooperare: Implicarea persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor reprezentative ale acestora în procesul de elaborare și punere în aplicare a politicilor și programelor pentru asigurarea accesului la alegeri și referendumuri.

Concluzii

Strategia și programele AEP dedicate grupurilor marginalizate urmăresc constant atât în perioada electorală cât și între ciclurile electorale:

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

-identificarea provocărilor cu care se confruntă grupurile marginalizate în participarea lor la procesele electorale;

-identificarea domeniilor cu vulnerabilități și a soluțiilor adoptate privind participarea grupurilor marginalizate la procesele electorale (legislativ, operațional, comunicațional etc);

-implementarea lecțiilor învățate și a bunelor practici obținute din activitățile de cooperare inter-instituționale și internațională care pot fi implementate pentru promovarea participării grupurilor marginalizate la procesele electorale;

-măsurarea rezultatelor programelor implementate în vederea îmbunătățirii participării persoanelor aparținând grupurilor marginalizate la procesele electorale

Strategia AEP urmărește obiective de incluziune electorală precise. Planul de implementare a măsurilor este realist (creativitate soluții-buget-activități) și urmărește acoperirea nevoilor electorale ale grupurilor țintă. Programele de educare/informare a alegătorilor sunt incluzive și se concentrează asupra a ceea ce este prioritar. AEP alocă expertiză și resurse pentru punerea în aplicare a unor mecanisme specifice de acces/sprijin pentru grupuri (norme, reglementări, mecanisme de sprijin public pentru asociațiile de grupuri, promovarea participării grupurilor marginalizate în calitate de candidați);

AEP asigură transparența privind participarea electorală(<https://prezenta.roaep.ro>). Totodată, prin Planul de integritate al Autorității Electorale Permanente pentru perioada 2021-2025 se are în vedere: consolidarea transparenței și integrității proceselor electorale și a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale; consolidarea capacității administrative a Autorității Electorale Permanente; evaluarea punerii în aplicare a standardelor de transparență și integritate.

În același timp, AEP acordă o importanță majoră cooperării între instituții în vederea creșterii participării alegătorilor la procesul de votare, sens în care s-a creat un grup de lucru la nivel național: Rețeaua Electorală Națională. În plus, AEP contribuie alături de celelalte instituții din Rețeaua Electorală Națională dar și de alte instituții publice la dezvoltarea mecanismelor instituționale de tip suport în vederea atingerii obiectivelor propuse: Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Guvernului României și Consiliul Minorităților Naționale (CNM). Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse pentru Femei și Bărbați, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități, Consiliului Național al Audiovizualului din România etc.

În societățile deschise și favorabile incluziunii, este esențial să ne asigurăm că persoanele aparținând grupurilor marginalizate au acces la procesul electoral în ambele situații: de a alege și de a fi ales.

Având în vedere cele precizate, considerăm că participarea Autorității Electorale Permanente la acest tip de programe de cooperare și asistență electorală oferă posibilitatea dezvoltării de bune practici, dar și a partajării de know-how în vederea consolidării capacității administrative și se circumscrie misiunii, viziunii, dar și obiectivelor de cooperare internațională urmărite de Autoritate în anul 2022.

Despre A-WEB

A-WEB este cea mai mare organizație internațională non-guvernamentală în materie de management electoral. Fondată în Coreea de Sud, Incheon, A-WEB are în prezent 119 membri, organisme de management electoral (EMB), din 109 țări de pe toate continentele, Europa (18), Asia (25), America (30), Africa (37), Oceania (6) și are semnate 17 Memorandumuri de Înțelegere (orig. Memorandum of Understanding - MoU) cu cele mai importante organizații internaționale active în domeniul electoral precum: United Nations Development Program, The International Foundation for Electoral Systems-IFES, International IDEA, Réseau des Compétences Electorales Francophones-RECEF, European Centre for Electoral Support-ECES, The Electoral Integrity Project, The Electoral Knowledge Network-ACE, Asian Network for Free Elections (ANFREL), Organization of American States (OAS), International, Republican Institute-IRI, National Democratic Institute-NDI, Democracy International, U.S. Agency for International Development-USAID, The Asia Foundation.

A-WEB promovează eficiența în organizarea și desfășurarea de alegeri libere, corecte, transparente și participative la nivel mondial și încurajează schimbul de expertiză între membri în vederea consolidării democrației la nivel mondial.

AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ

Despre AEP

De la înființare și până în prezent, AEP a dobândit o suficientă dezvoltare a capacității administrative și a devenit un partener puternic și credibil care deține toate instrumentele necesare pentru a furniza expertiză și asistență electorală, dar și pentru a dezvolta schimburi de bună practică cu organisme similare sau organizații electorale internaționale relevante. Din punct de vedere al experienței dobândite în organizarea și managementul alegerilor, de la momentul înființării, AEP a gestionat împreună cu ceilalți actori electorali cu atribuții în domeniul electoral un număr de peste 32 procese electorale diferite în perioada 2004-2021 (3 scrutine - alegeri prezidențiale, 4 scrutine - alegeri europarlamentare, 5 scrutine - alegeri parlamentare, 2 scrutine-alegeri parlamentare parțiale, 4 scrutine - alegeri locale, 9 scrutine - alegeri locale parțiale, 5 scrutine - referendum).

Pentru a amplifica recunoașterea AEP pe plan internațional, ca instituție de încredere care furnizează servicii publice electorale de înaltă calitate și care asigură împlinirea dorințelor legitime al electoratului, Autoritatea implementează, în mod constant, soluții inovatoare și multiplică numărul acțiunilor de cooperare. Astfel, dezvoltarea activă a relațiilor de cooperare în domeniul electoral la nivel internațional și asigurarea transparenței activității electorale din România în vederea consolidării reputației AEP de actor electoral avansat și de încredere, urmărește îndeplinirea viziunii AEP. În planul relațiilor internaționale, obiectivele principale urmărite sunt: buna reprezentare a AEP pe plan internațional, dezvoltarea schimburilor de experiență în materie electorală în vederea partajării de know-how și furnizarea de către Autoritate a asistenței în materie electorală.